

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

106. An Regulares satisfaciant præcepto persolvendi Horas Canonicas, si recitent Officium alterius Religionis? Et adducitur, quod in Clementina 2. de Celebratione Missarum conceditur Clericis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

annor. Et si efficiatur iuxta Breviarium alterius Religionis, & affirmatiuam sententiam docet Ioannes Caramuel in *Regulam Dni Benedicti dist. 109. n. 1394.* vbi ita asserit: Religiones aliquot Breviariis vtuntur peculiaribus, que forma & rubricis plurimum differunt. Inquiritur, exempli gratia, An possit Carmelitanus vti Breviario Cisterciensis sine culpa.

2. Respondeo Carmelitano iniunctam esse lectionem Officij Canonici Carmelitani. Hoc preceptum respicit Officium Diuinum tanquam obiectum essentialit, Carmelitani, verò circumstantiam, vt modum appendicem. Ergo dicendum est illum satisfecisse quoad precepti substantiam, non verò quoad modum, ac propterea non peccasse mortaliter sed venialiter. Ita Caramuel.

3. Sed in hoc habeo difficultatem, nam quando regulatis dicit officium iuxta Breviarium Romanum licet hoc facit secundum opinionem probabilem, quia vt asserit Bonacina *disputat. 1. question. 3. punct. 1. numero 5.* Trullench in *Pecalogum tom. 1. lib. 1. cap. 7. dubio 14. numer. 3.* & alij, le conformat Ecclesie Romanæ, quæ est mater omnium Ecclesiarum, Sed hæc ratio non militat, quando verbi gratia Carmelitanus reliquit suum officium, & recitat cum officio Dominicanorum, Ergo.

4. Notandum est etiam hic obiter dictum Caramuelem *disputat. 99. art. 4. num. 1300.* docere omnibus & singulis Religionibus permillum Romanam Ecclesiam imitari, tum quia hoc melius est, quam ab illa differre, tum quia ipsam Summi Pontifices desiderarunt: vnde reor sublato scandalo, & reliquis inconuenientibus Communitatem qualemcumque sine particulari licentia posse vti Breviario Romano. Ita ille, qui postea docet etiam, cuiuscumque Religionis officium esse officium Diuinum, & si Augustiniana Communitas cantaret Cisterciense non peccaret mortaliter, sed venialiter, sed his videtur ob stare Bullæ Pontificiæ in Breviariis Monasticis appositæ, ex quibus sub grauissimis penis vnaquæque Religio debet suo vti Breviario. Asserit etiam Caramuel quòd Communitas quæ sine causa & licentia violat Rubricas legitimas, mutando non quidem Breviarium, sed officium diei, hoc est, legendo aliud officium sui Breviarij, peccat venialiter. Ratio est; quia satisfact obligatiõni quoad substantiam, & deficit quoad modum. Sed quicquid sit de hoc, certum est quod quilibet Religiosus tenetur sub mortali dicere Horas Canonicas iuxta Breviarium suæ Religionis approbatum: vide *cap. de his. & cap. placuit dist. 11.* Et ita hanc sententiam contra Caramuelem docuit nouissimè doctus, & amicissimus P. Lezana in *summ. 99. Reg. tom. 1. cap. 12. num. 18.* vbi citat Sotum & Caiet. quod à fortiori procedit quoad communitatem.

Sup. hoc in Ref. præterita cursum in diuersis vers. §. 4. & 5.

Quo ad hoc supra in Ref. 90. cursum in §. Ergo adde. signantur infra lege doctrinæ Refol. 108. a medio vsque in finem.

RESOL. CVI.

An Regulares satisfaciant precepto persoluendi Horas Canonicas, si recitent Officium alterius Religionis.

Et adducitur, quod in Clementina 2. de Celebratione Missarum conceditur Clericis secularibus, & Religiosis commensalibus Cardinalium, & Episcoporum, vt possint se conformare illis in modo recitandi Officium, & non teneantur aliud dicere. Ex p. 11. tr. 1. & Misc. 1. Ref. 8.

Sup. hoc supra ex doctrina Refol. 201. §. Sed tu, & ex Refol. §. 1. Negatiuè respondi, sed nouissimè nominatim contra me insurgit Caramuel in *Theol. fundamentali fundam. 53. n. 1112.* quia talis transgressio non est in substantia; Sed in modo.

2. Verum ego pace viri docti non recedo à sententia, quam docui, cum sit communis inter Theologos, & illam tenet P. Antonius Sotus Nauarrus, Angelus, Tabiena, Armilla, Toletus, Suarez, Sanchez, quos citat, & sequitur Baldellus in *Theol. moral. 2. lib. 3. disp. 94. num. 14.* vbi sic ait. Qui mutat formam & Breviarium ad quod tenetur, & cum sit Monachus verbi gratia Sancti Benedicti, aut Religiosus professus Sancti Francisci, recitat ex Breviario Sancti Dominici, grauius peccat, quia mutatio in tota forma officij est valde grauis, & proxime attingit ipsam substantiam diuini officij.

3. Ex quo pater responso ad argumentum Caramuelis. Idem etiam docet Pericus *de Horis Can. cap. 6. dub. 1. num. 3.* Vbi ita asserit esse commune, & veram sententiam peccare mortaliter Regulares omisso Breviario sui Ordinis, si vtantur alio in recitatione priuati diuini officij.

4. Ratio est, quia in *cap. de iis dist. 12.* statutum est, vt vnus & idem sit plallendi modus in eadem Metropoli, & Prouincia, & contrarium facientes sex mensibus communionem priuantur, vnde Nauarrus *c. 19. de oratione n. 11.* ex hac graui pena colligit, hoc preceptum obligare sub peccato mortali, & id præcipitur in *cap. placuit eadem dist.* & quamuis in prædictis capitibus agatur de recitatione publica, tamen idem probatur de priuata; quia recitatio priuata subrogatur loco publicæ in his, qui choro non tenentur assistere, vel non possunt, aut de facto non assistunt, & ideo debent secundum eandem formam recitare; secundo, quia debent membra corpori conformari, vnde in Concilio Agathensi *capite 30.* de hoc officio dicitur, conuenit ordinem Ecclesie ab omnibus æqualiter custodiri, referunt *cap. comuni de consecrat. dist. 5.* & hac fere ratione vtitur Sanctus Thom. *quodlibeto 1. artic. 13.* vbi concludit, vtunque debere conformari eorum consuetudini cum quibus viuunt. M. Denique idem constat ex Clementina 2. de celebratione Missarum in qua conceditur Clericis secularibus, & Religiosis commensalibus Cardinalium, & Episcoporum vt possint se conformare illis in modo recitandi officium, & non teneantur aliud dicere, quæ dispensatio non fuisse necessaria, si prædicti commensales potuissent satisfacere precepto Ecclesie recitatione alterius Breviarij, & quam sui Episcopatus vel Religionis, vt bene glossa *vbi verbo indulgentis* notat; absque illo priuilegio prius id non licuisset, & addit Nauarrus in *cap. 19. de oratione num. 116.* quamlibet causam non sufficere, cum oportuerit indulgere, & tamen supererat causa satis grauis, vt se familiaris conformaret Domino in recitando.

5. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos à Baldello, tenet etiam Valentia *tom. 3. dist. 7. question. 2. punct. 10.* Azorius *part. 5. lib. 10. c. 11. q. 1.* Reginaldus *tom. 2. lib. 18. cap. 12. sect. 6. dub. 1. n. 168.* Filliucius *tom. 2. ar. 22. cap. 7. q. 1. num. 220.*

6. Deinde Martinus de San Ioseph in *Mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 4. de oratione num. 19.* sic ait; *Anaque los Frayles Menores estan obligados a rezar el officio diuino por el Breviario Romano, pero como parece por el Compendio de nuestros priuilegios, verbo officium diuinum §. 4. les concedio Innocent. IV. que por razon del camino, o de otra justa causa puedan rezar con otros, o por si los Rec. del por el breuuario de otro rezo, y que con esto cumplan su obligacion, y este priuilegio no esta reuocado por Pio V.* Ita ille.

6. Ergo contra Caramuelem, Regularis recitans iuxta Breviarium alterius Religionis, non satisfact obligatiõni: nam alioquin ad quid proderet prædicta concessio Pij V. pro Minoribus: Vide etiam Lezanam

Lezamus in *Summa* tom. 3. vel *Breviarium* n. 3. & 1. 3. c. 1. 8.

RESOL. CVII.

An alia Religiones possint per Communicationem gaudere privilegio concessio Patribus Franciscanis recitandi Officium Corporis Christi singulis Quinis Febris extra Quadragesimam & Advenum, non impenitenti Festo nomine Lectionem? Item est dicendum de Festo Conceptionis & similibus. Ex p. 6. 11. 8. & Misc. Ref. 14.

Item queritur de Officio Conceptionis, & similibus: Hoc dubium pertractat Pater Bordonus in *Consiliis Regularium*, resolutione 30. *quæstio* 22. num. 26. & si standum esset eius sententia, ad illud affirmativè respondendum, sic enim aliter Officia concessa vni Religioni sunt in duplici differentia, alia sunt Beatorum illi Religioni, cui conceduntur propria, vt si concedatur Tertiaris in tota Religione officium Beati Pauli de Ambrosij Confessoris Sacerdotis professori eiusdem Ordinis, Patroni Capone Diocesis, Catauzani, vbi celebratur eius Officium, & huius generis Officia aliis Religionibus, quarum non fuit professor, non communicant. Alia verò communia, & nulli propria, vt Officium Sanctissimi nominis IESU, Gabrielis Archangeli, &c. & horum Officia vni Religioni concessa, aliis Religionibus volentibus vti intelliguntur communicata. Ita Bordonus. Sed tu cogita.

RESOL. CVIII.

An Prælati Religiosis aditis Breviario Romano, possint in publica recitatione ex causa iusta dispensare in Officio vnus diei, vni, vel altera vice? Et quid circa hoc decreverit Sacra Cardinalium Congregatio? Ex p. 2. 11. 12. Ref. 36.

Respondet, quod si dicitur Prælati non potest mutare aliquid de dicto Breviario, absque licentia Papæ, nam id clarè præcipit Pius V. in Bulla præfixa dicto Breviario; vnde non potest præcipere, vt recitetur tale Officium, non contentum in tali Breviario, nec concessum ordini per aliquod privilegium. Potest tamen ex causa iusta dispensare vna, vel altera vice, vt aliquod Officium dicatur extra illud appositum in Breviario pro illa die. Et ita docet Portel in *dubio* *regul. ver. Hora Canon.* num. 7. & Suarez de *Relig.* tom. 2. lib. 4. c. 11. n. 6. qui citat D. Antoninum, Tabienam, Armillam, & Nauarrum, quibus addit Raphaelcm de la Torre in 2. 1. tom. 1. contr. 8. n. 6. Sed nouissimè mihi asserunt contrarium decreuisse Sacram Cardinalium Congregat. quod an sit verum, nescio.

RESOL. CIX.

Utrum Superior cum suis Religiosis possit dispensare circa obligationem recitandi Officium Diuinum? Et quid saltem quoad Religiosos nondum in Sacris constitutos? Ex p. 2. 11. 12. Ref. 19.

Negatiuè respondet Raphaël de la Torre in 2. 1. tom. 1. contr. 7. disp. 7. num. 14. Suarez de *Relig.* tom. 2. lib. 4. cap. 12. n. 41. Reginald. tom. 2. lib. 18. Tom. 111.

cap. 12. num. 141. & 186. Filliucius tom. 2. tr. 23. cap. 5. n. 304. Macignus tract. de Horis Canonicis, cap. 12. n. 8. & videtur inclinare Tannerus in 2. 2. disp. 3. quæst. 1. dub. 5. num. 175.

2. Sed mihi contraria sententia semper probabilis, & tuta in praxi visa est: & illam docet Less. lib. 2. c. 37. dub. 9. n. 51. quem postea sequitur Gauantus in *comm. ad Rubr. Missal.* tom. 1. sect. 1. cap. 5. tit. 1. num. 67. Villalob. in *summ.* tom. 2. tract. 24. dub. 9. num. 12. vbi ita allert. Dicit Lessio, que le parece puede el Prelado dispensare con justa causa en el rezo con los profesos del Coro, que no estan ordenados de orden sacro, como pueden dispensar en los demas estauados de la Religion, aunque sean obligatorios, y da por justa causa los estuados, o negocios, lo qual me parece probable.

3. Itaque potest ex iusta causa Superior cum suis Religiosis dispensare circa recitationem Horarum. Nec valet dicere, quod nullus Superior in simili casu dispensat, nam etiam si hæc facultas non esset in vltimo, non ex hoc sequitur, quod si aliquis Superior velit illa vti non possit, quia facultas aliquid faciendi absque aliorum grauamine, non amittitur per non vltimum, vt notant communiter Doctores. Ergo, &c.

RESOL. CX.

An Beneficiarius non recitans primis sex mensibus teneatur iure naturali ad aliquam restitutionem? Et an Beneficiarius omittens dicere Officium, si impotens sit ad restituendum fructus, sit obligatus ad restituendum in bonis spiritualibus? Ex p. 2. 11. 12. Refol. 25.

1. Affirmatiuè respondet Suarez de *Relig.* ro. 2. lib. 4. c. 29. n. 12. Valent. tom. 4. disp. 6. q. 2. punct. 10. & alij apud Garfiam de *benef. tom. 1. part. 3. c. 1. n. 10.* Quia beneficiarius non recitans in primis sex mensibus, videtur peccare contra iustitiam commutativam; nam beneficium datur propter officium; ergo recipiendo mercedem & non laborando, teneatur ad aliquam restitutionem.

2. Sed licet hæc sententia sit probabilis, probabilior mihi videtur contraria, quam docent, Fernand. in *exam. Theol. mor. part. 3. cap. 2. §. 8. num. 1.* Filliucius tom. 2. tract. 13. c. 10. n. 3. 8. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 2. n. 170. Malderus in 2. 1. tract. 10. c. 2. dub. 4. Carolus Macigni de *Horis Canon.* cap. 28. n. 11. & alij penes ipsos. Vide etiam Homobonum in *exam. Eccl. pari. 1. tr. 5. c. 4. q. 42.* & Gauantum in *comm. ad Rubr. Missal.* tom. 2. sect. 1. c. 5. tit. 1. n. 5. Et ratio est, quia lex Ecclesiastica, quæ tota causa obligationis est, ad id non obligat. Ergo, &c.

3. Ad argumentum contrarium respondeo, beneficiarium non teneri ad persoluendas Horas Canonicas ex iustitia commutativa, sed ex obedientia, vel Religione; vnde si aliquis beneficiarius omittens dicere Officium, impotens sit ad restituendos fructus, non solet obligari ad restituendum in bonis spiritualibus, vt notant Filliucius *loca citato.* Ergo &c.

RESOL. CXI.

An qui plura habet beneficia, teneatur in fine Officij tot Commemorationes facere, quot sunt beneficia? Et an teneatur ad restitutionem pro rata fructuum? S. 1. 3. responderet

Sup. hoc quæstis cum priuilegiis lege supra doctrinam Refol. 18. & alterius vers. & §. eius anor. scilicet.

Sup. hoc supra in Ref. 5. late in §. sed respondo, & §. Denique, sed lege eam per totam & in aliis §. dicit Refol. & infra in Ref. 13. vide §. vlt.

LA N N E
B N I A
I I L I V V
E I I I